

Rianachd Chunnartan agus Poileasaidhean

Poileasaidh gus Draghan Fhoillseachadh

Tha am poileasaidh seo na phàirt den cho-chruinneachadh de phoileasaidhean aig Fèisean nan Gàidheal

An ceann-latha air an d' fhuair e aonta	04/03/2022
Adhbhar	Gus dèanamh cinnteach à sàbhailteachd, laghalachd, cunntachalachd, follaiseachd agus deagh mhodhan-obrach. Tha am poileasaidh seo a' buntainn ri Fèisean le ballrachd ann am FnG.
Geàrr-iomradh	Gs droch ghiùlan, giùlan neo-iomchaidh agus nithean neo-riaghailteach no mì-laghail a thoirt gu aire nam manaidsearan no ùghdarrasan eile gu tràth.

Fèisean nan Gàidheal

Poileasaidh gus Draghan Fhoillseachadh

1. Ro-ràdh

Gu tric, 's iad an luchd-obrach an toiseach a bheir an aire gu bheil rudeigin fada ceàrr taobh a-staigh Fèisean nan Gàidheal. Ge-tà, 's dòcha nach can iad dad mu na draghan aca a chionn 's gu bheil iad a' faireachdainn ma chanas iad dad gum biodh sin neo-dhileas do na co-obraichean no don bhuidhinn aca. Dh'fhaodadh gu bheil an t-eagal orra gun tèid an sàrachadh no an geur-leanmhainn ma chanas iad dad. Ann an suidheachadh mar sin, dh'fhaodadh gum biodh e na b' fhasa dhaibh an gnothach a leigeil seachad an àite a bhith ag innse mu dhroch ghiùlan far a bheil iad dìreach an amharas gu bheil e a' tachairt.

Tha Fèisean nan Gàidheal a' cur romhpa na h-inbhean as àirde a chur an sàs a thaobh fosgarrachd, deagh bheus agus cunntachalachd. A rèir an amais sin, tha sinn an dùil gun tig luchd-obrach, luchd saor-thoileach agus daoine eile ris am bi sinn a' dèiligeadh aig a bheil draghan cudromach thugainn gus innse mu na draghan sin.

Thathar a' gabhail ris gum feumar a' mhòr-chuid de chùisean a làimhseachadh gu diomhair.

Tha am poileasaidh seo ga dhèanamh soilleir gum faod sibh sin a dhèanamh gun eagal a bhith oirbh gun tèid ur geur-leanmhainn, no gum fuiling sibh leth-bhreith no anacothrom ri a linn. Tha am poileasaidh seo gus draghan fhoillseachadh ag iarraidh luchd-obrach a bhrosnachadh agus cothrom a thoirt dhaibh gus draghan cudromacha thogail taobh a-staigh na buidhne-carthannais seo an àite a bhith leigeil seachad an duilgheadais, no a bhith foillseachadh nan draghan aca taobh a-muigh na buidhne-carthannais.

Tha am poileasaidh seo mar phàirt de na poileasaidhean eile aig Fèisean nan Gàidheal, a' gabhail a-steach Leabhran an Luchd-obrach. Tha e an urra ri luchd-obrach dèanamh cinnteach gu bheil fios aig luchd saor-thoileach agus daoine a chleachdas ar seirbheisean air a' phoileasaidh seo.

2. Ga chur an sàs

Tha am poileasaidh seo a' buntainn ri luchd-obrach, luchd saor-thoileach agus luchd-cleachdaidh Fèisean nan Gàidheal.

3. Amasan is Farsaingeachd

Chaidh am poileasaidh seo a dhealbh gus an urrainn do luchd-obrach Fèisean nan Gàidheal draghan a thogail taobh a-staigh na buidhne agus aig àrd ìre agus gun urrainn do neach fiosrachadh fhoillseachadh a tha na bheachd-san/beachd-se a' dearbhadh gun robh droch ghiùlan no nithean neo-iomachaidh a' tachairt. Tha am poileasaidh seo ag amas air draghan a bheireadh buaidh air leas a' phobaill agus a ghabhadh, an toiseach co-dhiù, rannsachadh mar ghnòthach fa leth, ach a

dh'fhaodadh a bhith ciallachadh gum feumar rianan-obrach eile a chur an sàs aig a' cheann thall, leithid modhan-smachdachaidh.

Am measg nan draghan seo tha:

- Droch ghiùlan ionmhasail, neo-ionracas no foill.
- Gun a bhith cumail ri uallaichean no reachdan laghail.c) Cunnartan a thaobh Slàinte is Sàbhailteachd no an àrainneachd.
- Giùlan a tha bristeadh an lagha.
- Giùlan neo-iomchaidh no mì-bheusail.
- Oidhirpean gus gin dhiubh seo a chleith.
- Tha modhan ann mu thràth leis am faod sibh cùis-ghearain a thogail mu
- ghnothaichean co-cheangailte ri obair.

Tha am poileasaidh seo ag amas air:

- ur misneachadh gu bhith togail dhraghan cudromach agus gu bhith togail
- cheistean mu mhodhan-obrach agus gu bhith ag innse mu dhraghan a th' agaibh
- mun deidhinn
- dòighean a thoirt dhuibh gus innse mu na draghan sin agus gus fiosrachadh a
- thoirt dhuibh air na chaidh a dhèanamh gus dèiligeadh riutha
- dèanamh cinnteach gum faigh sibh freagairt a thaobh ur draghan agus gu bheil
- fhios agaibh dè nì sibh mura h-eil sibh riaraichte leis na chaidh a dhèanamh gus
- dèiligeadh riutha
- dearbhadh dhuibh gum bi sibh air ur dìon bho dhioladh no geur-leanmhainn a
- dh'fhaodadh a bhith ann, ma tha sibh an ìre mhath cinnteach gu bheil sibh air
- nithean fhoillseachadh le deagh rùn.

4. Modhan-diona

Chaidh am poileasaidh seo a dhealbh gus dìon a dhèanamh air luchd-obrach no luchd saor-thoileach aig Fèisean nan Gàidheal nuair a dh'fhoillsicheas iad draghan

fhad 's a nì iad sin:

- le deagh rùn
- agus iad an ìre mhath cinnteach gu bheil na tha iad a' foillseachadh a' sealltainn droch ghiùlan no neo-ionracas agus fhad 's a dh'fhoillsicheas iad am fiosrachadh do neach iomchaidh (faicibh gu h-ìosal). Tha e cudromach cuimhneachadh nach bi neach, a roghnaicheas gun am modh seo a chleachdadh, fo dhìon bho mhodhan-smachdachaidh taobh a-staigh na buidhne.

Tha Fèisean nan Gàidheal a' cur romhpa deagh mhodhan-obrach is inbhean àrda a chur an sàs agus tha iad ag iarraidh taic a chumail ri luchd-obrach.

Tha Fèisean nan Gàidheal a' tuigsinn gum faodadh e bhith doirbh cur romhaibh innse mu dhraghan. Ma tha an nì air an dèanar aithris fìor, cha bu chòir an t-eagal a bhith air luchd-obrach idir, thoradh bidh iad a' coileanadh nan dleastanasan aca don fhastaiche aca, agus do na daoine a gheibh seirbheis bhuiainn.

Chan fhuiling Fèisean nan Gàidheal sàrachadh no geur-leanmhainn sam bith a bhith ann (a' gabhail a-steach nuair a thathar a' cur cuideam air daoine ann an dòigh neofhoirmeil) agus nì sinn na tha dhìth gus dìon a dhèanamh air luchd-obrach a thogas draghan le deagh rùn.

Cha toir rannsachadh air casaidean, a thaobh droch ghiùlan a dh'fhaodadh a bhith ann, buaidh air modhan-smachdachaidh no modhan gus neach-obrach a chur à dreuchd a tha mu thràth gan cur an sàs airson neach-obrach, agus cha toir iad sin buaidh air an rannsachadh nas motha.

5. Diomhaireachd

Dèiligidh Fèisean nan Gàidheal ri foillseachaidhean ann an dòigh dhiomhair is phrìobhaideach. Dh'fhaodadh gun tèid ainm an neach a tha togail casaid a chumail diomhair fhad 's nach cuir sin maill no bacadh air an rannsachadh. Ge-tà, dh'fhaodadh gun tig cò thug seachad am fiosrachadh am follais mar phàirt den rannsachadh, agus dh'fhaodadh gum feum an neach a dh'fhoillsich am fiosrachadh aithris a dhèanamh mar fhianais ma tha sin a dhìth.

6. Casaidean gun urra

Tha am poileasaidh seo a' brosnachadh dhaoine gu bhith cur an ainm ri foillseachadh sam bith a nì iad. Chan eil faisg air an uiread sùim ga chur ann an casaidean gun urra, ach dh'fhaodadh gun tèid dèiligeadh riutha, ma mheasas Fèisean nan Gàidheal gu bheil sin iomchaidh.

Ann a bhith gabhail beachd, thèid ealla a ghabhail ris na leanas:

- Cho cudromach agus a tha a' chùis a chaidh a thogail
- Cho earbsach agus a tha na draghan
- Cho coltach 's a tha e gun gabh a' chasaid a dhearbhadh le daoine a ghabhas ainmeachadh

7. Casaidean Breugach

Ma nì neach casaid le deagh rùn, nach tèid a dhearbhadh le rannsachadh, cha dèanar dad an aghaidh an neach sin. Bu chòir do neach a tha foillseachadh fiosrachadh a bhith faiceallach feuch a bheil am fiosrachadh a th' aca ceart. Ge-tà, ma thogas neach casaid fhaoin, droch-rùnach no sàrachail, agus ma chumas e no i orra le sin, dh'fhaodadh gun tèid an neach sin a smachdachadh.

8. Mar a thogas sibh dragh / clàr-ama

- Bu chòir dhuibh innse mu dhraghan don mhanaidsear agaibh no don mhanaidsear acasan. Ge-tà, bidh seo an crochadh air cho cudromach agus a tha a' chùis agus cho aireachail 's a dh'fheumar a bhith agus cò a tha fo chasaid a thaobh droch ghiùlain.
- Mar eisimpleir, ma tha casaidean ann mu mhanaidsearan, bu chòir innse don Àrdoifigear mun deidhinn, ('s esan no ise an t-Oifigear Sgrùdaidh). Bu chòir innse mu ghearanan mun Àrd-oifigear do Chathraiche a' Bhùird.
- Faodar draghan a thogail ann an còmhradh no sgrìobhadh. Ma tha neach-obrach ag iarraidh aithris sgrìobhte a dhèanamh, bu chòir iomradh a bhith air na leanas:
 - eachdraidh agus na air cùl an dragha (le cinn-latha iomchaidh);
 - an t-adhbhar a tha dragh ann.
- Bu chòir do luchd-obrach innse mun dragh aca cho luath 's as urrainn gus an urrainnear rudeigin a dhèanamh mu dheidhinn.
- Ged nach eilear a' sùileachadh gun tèid aig luchd-obrach dearbhadh gu bheil a' chasaid aca fìor gun teagamh sam bith, feumaidh iad dearbhadh don neach gu nachuir iad fios gu bheil adhbharan reusanta aca a bhith draghail mu dheidhinn.
- Tha a' chòir aig an neach-ghearain gun a bhith dol gu na manaidsearan os an cionn agus a dhol gu dìreach chun an Àrd-oifigeir no an Cathraiche. Tha a' chòir aig a' Chathraiche an gearan a stiùireadh air ais gu na manaidsearan ma tha i/e den bheachd gun urrainn do na manaidsearan, gun strì eadar com-pàirtean, a' chùis a rannsachadh.

9. Na nithean a nì Fèisean nan Gàidheal / Modhan rannsachaidh

- Bu chòir don oifigear-rannsachaidh na ceuman seo a ghabhail:
- Bu chòir làn-fhiosrachadh agus soillearachadh fhaotainn mun ghearan.
- Gus dìon a chur air daoine fa leth agus na daoine a tha fo chasaid gun do rinn iad rudeigin ceàrr no gun robh iad 's dòcha ri droch ghiùlan, nithear tùs-sgrùdadh feuch a bheil feum air rannsachadh ceart, agus ma tha, dè seòrsa rannsachaidh a tha dhith.
- Taobh a-staigh 10 latha, cuirear fios chun an neach-ghearain ag innse dhaibh gun d' fhuaras an gearan; innsibh dhaibh mu mar a thathar an dùil dèiligeadh ris a' chùis agus innsibh dhaibh a bheil gus nach eil tuilleadh rannsachaidh gu bhith ann, agus mura h-eil, carson.
- Innsibh don neach-obrach mun do rinneadh an gearan cho luath 's as urrainn agus nuair a tha e freagarrach sin a dhèanamh. Gheibh an neach-obrach fios mu mar a tha a' chòir aca iarraidh air riochdaire bho aonadh ciùird no riochdaire eile tighinn còmhla riutha gu agallamh no èisteachd sam bith a dh'fhaodadh a bhith ann fo na rianan seo.
- Ma tha fianais ann gun deach eucoir a dhèanamh, bu chòir don oifigear-rannsachaidh innse don phoileas. Nì Fèisean nan Gàidheal cinnteach nach cuir rannsachadh taobh a-staigh na buidhne maill sam bith air rannsachaidhean a' phoileis.
- Beachdaichibh aig an ìre seo, a bheil feum air luchd-sgrùdaidh no am Poileas, agus iarraibh comhairle bhon Àrd-oifigear agus an Cathraiche.
- Bu chòir don oifigear-rannsachaidh làn-rannsachadh a dhèanamh air na casaidean le taic, nuair a tha sin iomchaidh, bho dhaoine/buidhnean eile.
- Bheir an t-oifigear-rannsachaidh breith air cho brioghmhor agus a tha an gearan.
- Bidh iomradh air a' bhreith sin ann an aithisg sgrìobhte le toraidhean an rannsachaidh agus na h-adhbharan air cùl a' cho-dhùnaidh. Thèid an aithisg a chur chun an Àrd-oifigear no an Cathraiche mar as iomchaidh.
- Nì an t-Àrd-oifigear no an Cathraiche co-dhùnadh a thaobh na dh'fheumas tachairt. Ma thèid a dhearbhadh gun robh an gearan dligheach, cuiridh iad na modhan-smachdachaidh aig Fèisean nan Gàidheal no rianan eile am feum.
- Bu chòir fios a chumail ris an neach-ghearain mun adhartas a thathar a' dèanamh leis an rannsachadh, agus ma tha e iomchaidh, mun bhuil.
- Ma tha e iomchaidh, thèid lethbhreac de na toraidhean a chur gu luchd-sgrùdaidh
- Fèisean nan Gàidheal feuch an urrainn dhaibh ath-sgrùdadh a dhèanamh air ar rianan-obrach.
- Mura h-eil an neach-gearain riarachta gun deach dèiligeadh gu ceart ris a' chùis leis an oifigear-rannsachaidh, tha a' chòir aca a' chùis a thogail leis an Àrd-oifigear no an Cathraiche agus thèid sin a chumail diomhair.
- Ma sheallas an rannsachadh nach robh brìgh sna casaidean, agus ma thathar air gach rian is modh a chleachdadh, agus ma tha an neach-gearain fhathast mi-riarachta lebuil an rannsachaidh, tha Fèisean nan Gàidheal ag aithneachadh chòraichean laghail luchd-obrach agus daoine a chleachd a bhith nan luchd-obrach gus fiosrachadh fhoillseachadh do dhaoine ainmichte (leithid an Roinn-ghnìomha Slàinte is Sàbhailteachd, An Coimisean Sgrùdaidh, no gu buidhnean-riaghlaidh airson goireasan), no nuair a tha e iomchaidh, do bhuidhnean/daoine eile.

10. Clàr-ama

Ri linn cho eadar-dhealaichte 's a dh'fhaodadh na seòrsaichean ghearanan a bhith, sam faodadh luchd-rannsachaidh bhon bhuidhinn agus / no am poileas a bhith an sàs, cha ghabh clàran-ama mionaideach a stèidheachadh. Bu chòir don oifigear-rannsachaidh dèanamh cinnteach gun tèid an rannsachadh a dhèanamh cho luath 's as urrainn fhad 's nach toir sin buaidh air èifeachd is farsaingeachd an rannsachaidh.

Bu chòir don oifigear-rannsachaidh, cho luath 's as urrainn dhaibh gu pragtaigeach, fios sgrìobhte a chur chun an neach-ghearain a' dearbhadh gun d' fhuaras an gearan agus às dèidh sin bu chòir dhaibh innse mu bhuil an rannsachaidh agus na thathar a' moladh a dhèanamh gus dèiligeadh ris a' chùis. Mas e rannsachadh fada a th' ann, bu chòir don oifigear-rannsachaidh fios a chumail ris an neach-ghearain, ann an sgrìobhadh, mun adhartas a thathar a' dèanamh leis an rannsachadh agus mu nuair a tha dùil aca gun crìochnaich an rannsachadh.

Bu chòir gach freagairt a chur chun an neach-ghearain ann an sgrìobhadh chun na dachaigh aca.

11. Oifigear le uallach

Tha làn-uallach air an Àrd-oifigear (a tha na Oifigear Sgrùdaidh cuideachd) airson gleidheadh is cur a' phoileasaidh seo an gnìomh. Cumaidh e no i clàr de na draghan a thogadh agus a' bhuil a bhios ann (ann an cruth nach foillsich nithean diomhair) agus nì iad aithris do Bhòrd Fèisean nan Gàidheal nuair a tha feum air sin